

Infrastrukturdepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: ida.edwertz@regeringskansliet.se

REMISSVAR: GENOMFÖRANDE AV REVIDERADE EU-DIREKTIV PÅ AVFALLSOMRÅDET

Dnr M2019/01776/R

Inledning

HSB Riksförbund har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på promemorian Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet.

HSB är en kooperativ demokratisk idéburen organisation som ägs av nära 650 000 medlemmar och 4000 bostadsrättsföreningar. I snart 100 år har HSB verkat för det goda boendet där vinsten går tillbaka till byggandet och förvaltningen av bostadsrättsföreningar.

HSB har som två av sina övergripande strategier att *år 2030 ha nära noll i klimatpåverkan och vara anpassat till ett förändrat klimat och ha en hållbar och resurseffektiv medlems- och affärsverksamhet som optimerar vårt bidrag till en hållbar utveckling och minskar vårt beroende av begränsade resurser.*

HSB står därmed bakom ett ambitiöst och kostnadseffektivt arbete med cirkulära flöden av material och avfall i bostadssektor och HSB stödjer därmed avfallshierarkin.

HSB lämnar synpunkter på de förslag som har direkt eller indirekt påverkan på vår verksamhet.

Frågor om detta remissvar kan ställas till: Magnus Ulaner, miljöchef, HSB Riksförbund, magnus.ulaner@hsb.se

Med vänlig hälsning,

Anders Lago
Förbundsordförande
HSB Riksförbund

HSB:s synpunkter

Definition biologiskt avfall

EU:s ramdirektivet om avfall kräver, som huvudregel, att biologiskt avfall antingen källsorteras och återvinns där avfallet uppstår, eller samlas in separat, från och med 2024.¹ HSB **tillstyrker** att definitionen av begreppet biologiskt avfall. (Avfallsförordningen 3a§).

Definition kommunalt avfall

HSB **tillstyrker** att en definition av begreppet kommunalt avfall införs i miljöbalken och att begreppet kommunalt avfall ersätter termen hushållsavfall. (Miljöbalken kap. 15, 3§).

HSB **anser** att det är bra att definitionen av begreppet kommunalt avfall nu harmoniseras i svensk lagstiftning, EU:s ramdirektiv om avfall, Eurostat och OECD på grund av statistikändamål.

Frival för kommunalt avfall från yrkesmässig verksamhet

Den som i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet producerat kommunalt avfall föreslås ges möjlighet att hantera detta avfall på annat sätt än att lämna det till kommunen eller den som kommunen anlitar. (Avfallsförordningen, 62a §)

HSB **avstyrker** frival för kommunalt avfall från yrkesmässig verksamhet utifrån nedanstående nackdelar.

- Ökade transporter i och med att insamlingsrutter kommer att trafikeras av fler fordon för samma avfallsfraktioner, vilket skapar buller, trafiksäkerhetsproblem och miljöpåverkan.
- Svårigheter för en sammanhållen kommunal planering för hanteringen av allt kommunalt avfall. Konsekvensen av detta kan bli att färre företag, mindre fastighetsägare som bostadsrättsföreningar och kommunernas invånare får bära större andel av de fasta gemensamma kostnaderna. Detta konstaterar departementet även i promemorian, sida 155.

¹ Artikel 1 paragraf 19, Direktiv (EU) 2018/851 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall.

När avfall upphör att vara avfall

HSB **tillstyrker** att tydligare bestämmelser för när *avfall upphör att vara avfall* införs. (Miljöbalken kap. 15, 9a§).

HSB **anser** att detta är en viktig åtgärd för att restprodukter ska få nya användningsområden i syfte att ställ om samhället mot resurseffektivitet och cirkulära materialflöden.

Återanvändning

HSB **tillstyrker** ändringen av termen *återanvändning*, dvs att ett ämne eller föremål som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som det ursprungligen var avsett för. (Miljöbalken kap. 15, 2§).

Ursprunglig avfallsproducent och avfallshierarkin

HSB **tillstyrker** att begreppet *ursprunglig avfallsproducent* förtydligas. (Miljöbalken 15 kap, 4§).

HSB **tillstyrker** att avfallshierarkin² förtydligas med att det är den ursprungliga avfallsproducenten, om inte annat har avtalats eller är föreskrivet i lag eller annan författning, som ansvarar för

- att avfallet behandlas enligt avfallshierarkin i 10 §, och
- kostnaderna för att hantera det avfall som har producerats (Miljöbalken 15 kap, 11a§).

Utsortering av förpackningsavfall och returpapper för yrkesmässig verksamhet

HSB **tillstyrker** förtydligandet att utsorterat förpacknings och returpapper från yrkesmässig verksamhet ska få lämnas till någon som efter anmälan samlar in sådant avfall. (Avfallsförordningen 24a § och 24 c §)

Bygg och rivningsavfall

Tolkningen av vilket avfall som kommunerna har ansvar för varierar mellan olika kommuner, vilket har lett till att möjligheten för enskilda hushåll att lämna bygg- och rivningsavfall till kommunen varierar kraftigt.

HSB **tillstyrker** därför att kommuner ges ansvar för bygg- och rivningsavfall som inte produceras i yrkesmässig verksamhet. (Miljöbalken 20 §, punkt 3). Privatpersoner, som exempelvis själva renoverar sin bostadsrätt, sakna ofta nödvändig kunskap om hur avfallet ska hanteras, så de bör nås av förbättrad information om bygg- och rivningsavfall från de kommunala avfallsbolagen.

² 10§ Den som är ansvarig för att avfall blir behandlat ska se till att det

1. återvinns genom att det förbereds för återanvändning,
2. materialåtervinns, om det är lämpligare än 1,
3. återvinns på annat sätt, om det är lämpligare än 1 och 2, eller
4. bortskaffas, om det är lämpligare än 1–3.

HSB **tillstyrker** att byggherren ska se till att det finns en plan för kontrollen av en bygg- eller rivningsåtgärd med uppgifter om:

- 5. vilket avfall som åtgärden kan ge upphov till och hur avfallet ska tas om hand för att möjliggöra
 - avlägsnande och säker hantering av farliga ämnen, och
 - materialåtervinning av hög kvalitet, och
- 6. vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur dessa ska tas om hand. (Plan och bygglagen 10 kap. 6§).

HSB **tillstyrker** att den som producerar bygg- och rivningsavfall ska sortera ut nedanstående avfallsslag och förvara dem skilda från varandra och från annat avfallsträ,

- mineral som består av betong,
- tegel, klinker, keramik eller sten,
- metall,
- glas,
- plast, och
- gips.

(Avfallsförordningen 15b§).

HSB **anser** att *Mineralull, Schaktmassor, Asfalt* bör ges en egna fraktioner i enlighet med de branschgemensamma [Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning](#).

HSB **anser** att det för tydlighetens skull bör refereras till att farligt avfall, elavfall och förpackningar och returpapper alltid ska sorteras separat. Detta görs i de branschgemensamma Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning. Detta då stora mängder förpackningsmaterial uppkommer i byggverksamhet.

HSB **tillstyrker** att den som samlar in bygg- och rivningsavfall som har sorterats ut enligt 15 b § ska samla in de avfallsslagen separat. Detta är mycket viktigt för att nå de cirkulära materialflöden som eftersträvas och trovärdighet för avfallssystemet. (Avfallsförordningen 15c§)

HSB **tillstyrker** och **anser** att det är viktigt att Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om undantag i fråga om avfall där separat insamling inte är genomförbar eller inte ger fördelar som överväger nackdelarna. (Avfallsförordningen 15d§)

HSB **tillstyrker** att kommuner i enskilda fall får ge dispens från kraven på utsortering av bygg- och rivningsavfall i 15 b § i fråga om avfall där separat insamling inte är genomförbar eller inte ger fördelar som överväger nackdelarna. (Avfallsförordningen 15f §).

Kriterier för undantag från krav på utsortering och separat insamling

HSB **tillstyrker** att separat insamling inte ska anses genomförbar eller ge fördelar som överväger nackdelarna, om

1. separat insamling inte är tekniskt genomförbar med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling,
2. en annan hantering ger ett återvinningsresultat som är jämförbart med det som skulle uppnås vid separat insamling,

3. separat insamling inte ger det bästa miljömässiga resultatet med hänsyn till avfallshanteringens sammanlagda miljöpåverkan, eller
4. separat insamling skulle medföra oskäliga ekonomiska kostnader. (Avfallsförordningen 15g §)

HSB **tillstyrker** att det vid bedömningen av kostnaders skälighet ska tas hänsyn till

1. negativa effekter på människors hälsa och miljön vid insamling och behandling av blandat avfall,
2. möjligheterna till effektivitetsförbättringar vid insamling och behandling av blandat avfall,
3. vilka intäkter som försäljning av återvunnet material kan ge, och
4. principen om att den som förorenar bör stå för de kostnader som föroreningen medför och de bestämmelser om producentansvar som ger uttryck för den principen. (Avfallsförordningen 15h §).

En databas med information om särskilt farliga ämnen i varor

HSB **tillstyrker** och **ser positivt på** att Kemikalieinspektionen ska få meddela föreskrifter om skyldighet för leverantörer av varor att lämna uppgifter som avses i artikel 33.1 i REACH.³

HSB **anser** samtidigt att denna skyldighet är för lågt satt och att regeringen ska påverka Europeiska kommissionen att utarbeta förslag till Europeiska unionens råd (rådet) och Europaparlamentet om krav på innehållsförteckningar gällande kemiska ämnen för byggprodukter i artikel 6.5 i EU:s byggproduktförordning⁴ och annan lagstiftning som styr varor och produkter.

HSB **anser** att förteckningar på innehåll av kemiska ämnen för byggprodukter bör som utgångspunkt:

- gälla för alla byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard eller europeisk teknisk bedömning, med de befintliga undantag som anges i artikel 5 och 38 i byggproduktförordningen,
- i första hand omfatta byggprodukters alla beståndsdelar och i andra hand alla ämnen enligt bilaga VI i CLP-förordningen⁵ samt de ämnen som omfattas av befintliga krav i artikel 31 och 33 i Reach-förordningen⁶, och
- ange förekomsten av nanomaterial i byggprodukter.

HSB **anser**, som i vår position rörande Byggproduktförordningen (EU) No 305/2011, att prestandadeklarationen även ska innehålla information om hur produkten ska demonteras för materialåtervinning, (samt information om klimatpåverkan från resursutvinning och tillverkning enligt standarden EN 15804).

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter (byggproduktförordningen).

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen).

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach-förordningen).

Farligt avfall som producerats av hushåll

HSB **tillstyrker** att för farligt avfall som producerats av hushåll ska undantaget från skyldigheten att föra anteckningar, rapportera om behandling av el-avfall och se till att det finns transportdokument inte gälla hantering som sker när det farliga avfallet har tagits emot av någon som har de tillstånd eller har gjort de anmälningar som krävs enligt avfallsförordningen.

Skärpta regler för hantering av spilloljor

HSB **tillstyrker att** spilloljor ska samlas in separat om det inte med hänsyn till god praxis för avfallshantering är tekniskt omöjligt.

HSB **tillstyrker** att den som hanterar spillolja ska se till att spilloljan inte blandas med spilloljor med andra egenskaper eller med andra typer av avfall eller ämnen på ett sätt som hindrar regenerering av spilloljan eller annan materialåtervinning.

Avfallsförebyggande åtgärder

HSB **tillstyrker och ser positivt på** att Naturvårdsverket ska få meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att lämna information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder och om skyldighet för kommunerna att underrätta myndigheten om de avfallsförebyggande åtgärder som bedrivs och om resultatet av dessa.

Kostnader som kommunerna får finansiera genom renhållningsavgiften

HSB **tillstyrker** att kommunen ska få meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för

- insamling, transport och behandling av avfall som enligt Miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken utförs av kommunen eller den som kommunen anlitar,
- åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll om avfallsförebyggande åtgärder, och
- åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll.

HSB **anser** samtidigt att denna avgiftsfinansiering bör vara tillåten i förhållande till innehavare av kommunalt avfall och sådant avfall som kommunen ansvarar för, inte bara i förhållande till hushåll.

HSB **tillstyrker** att avgiften för insamling, transport och behandling av avfall ska bestämmas till högst det belopp som behövs för att täcka nödvändiga kostnader för den infrastruktur som behövs för avfallshantering samt nödvändiga planerings-, kapital- och driftskostnader för renhållning.

Förpackningar och förpackningsavfall

HSB **anser** att det är bra och **tillstyrker** att förordningen om producentansvar för förpackningar stärks gällande återanvändning av förpackningar.

HSB **tillstyrker** att termen materialutnyttjande ersätts av termen materialåtervinning i förpackningsförordningen.

Mål för materialåtervinning

HSB **tillstyrker** målen för materialåtervinningsgraden för förpackningar och att om Naturvårdsverket bedömer att det finns risk för att målen inte uppnås i tid ska myndigheten föreslå ändamålsenliga åtgärder till regeringen.

Fraktion	Tom år 2024	Tom år 2029	Efter år 2029
Allt förpackningsavfall totalt		minst 65 procent	minst 70 procent
Förpackningar av papp, papper, kartong och wellpapp		minst 85 procent	minst 85 procent
Plastförpackningar (returförpackningar räknas in)		minst 50 procent	minst 55 procent
Järnförpackningar		minst 70 procent	minst 80 procent
Aluminiumförpackningar		minst 50 procent	minst 60 procent
Glasförpackningar		minst 90 procent	minst 90 procent
Träförpackningar	minst 15 procent	minst 25 procent	minst 30 procent
Returförpackningar i metall och plast		minst 90 procent	minst 90 procent

HSB **tillstyrker** att beräkningen av om målen uppnås ska ske i enlighet med artikel 6a i direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

HSB **tillstyrker** att förslagen till ändringar i lagar och förordningar ska träda i kraft den 5 juli 2020.

Infrastrukturdepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: ida.edwertz@regeringskansliet.se

REMISSVAR: RÄTTSLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR EN ÄNDAMÅLSENLIG AVFALLSTATISTIK OCH EN DIGITAL LÖSNING FÖR SPÅRBARHET AV FARLIGT AVFALL

Redovisning av Naturvårdsverkets regeringsuppdrag

Inledning

HSB Riksförbund har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på Naturvårdsverkets rapport Rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig avfallsstatistik och en digital lösning för spårbarhet av farligt avfall

HSB är en kooperativ demokratisk idéburen organisation som ägs av nära 650 000 medlemmar och 4000 bostadsrättsföreningar. I snart 100 år har HSB verkat för det goda boendet där vinsten går tillbaka till byggandet och förvaltningen av bostadsrättsföreningar.

HSB har som två av sina övergripande strategier att *år 2030 ha nära noll i klimatpåverkan och vara anpassat till ett förändrat klimat och ha en hållbar och resurseffektiv medlems- och affärsverksamhet som optimerar vårt bidrag till en hållbar utveckling och minskar vårt beroende av begränsade resurser.*

HSB står därmed bakom ett ambitiöst och kostnadseffektivt arbete med cirkulära flöden av material och avfall i bostadssektor och HSB stödjer därmed avfallshierarkin och en säker hantering av farligt avfall.

Frågor om detta remissvar kan ställas till: Magnus Ulaner, miljöchef, HSB Riksförbund, magnus.ulaner@hsb.se

Med vänlig hälsning,

Anders Lago
Förbundsordförande
HSB Riksförbund

HSB:s synpunkter

HSB lämnar synpunkter på de förslag som har direkt eller indirekt påverkan på vår verksamhet.

HSB **anser** att föreslagen 54 § punkt 4 och 5 är en överimplementering av ändringsdirektivets krav.

Av ändringsdirektivets Artikel 35 punkt 1b lyder följder:

i relevanta fall den destination, den insamlingsfrekvens, det transportsätt och den behandlingsmetod som förutses med avseende på avfallet.

Det är svårt att anse det som alltid relevant att ta reda på av vem avfallet ska behandlas och avsedd behandlingsmetod. Detta kommer för verksamhetsutövare sannolikt vara svårt att få denna information från transportörer, frågan är om ens kommunala avfallsbolag kan lämna denna information till en verksamhetsutövare som lämnar farligt avfall.

Ökade administrativa kostnader

Naturvårdsverket har uppskattat den genomsnittliga tidsåtgången för att uppfylla samtliga tillkommande krav på alla yrkesmässiga verksamheter som kan antas generera farligt avfall att lämna uppgifter om avfallet digitalt till avfallsregistret till ca två timmar. Naturvårdsverket menar även att beroende på hur verksamhetsutövaren väljer att fullgöra sin plikt samt hur exempelvis verksamheten är organiserad kan kostnaden variera. Det innebär i praktiken att det kan vara mycket fler eller färre timmar för en specifikverksamhet. Slutligen uppskattar Naturvårdsverket att kostnaden för det genomsnittliga företaget blir i så fall i cirka 867 kr per år.

HSB **anser** att detta är en grov underskattning av den ökade kostnaden för administrationen för verksamhetsutövare, särskilt de verksamhetsutövare som är stora företag och som hanterat mindre mängder farligt avfall.

HSB **delar** Naturvårdsverkets syn att kravet på att lämna antecknade uppgifter digitalt till Naturvårdsverket på sikt kan innebära förenkling och möjligheter till effektivisering och besparingar för verksamhetsutövarna, samt att verksamhetsutövarna kommer behöva anpassa sina administrativa system för att hantera informationen och överföra den digitalt till avfallsregistret.

HSB **delar** även Naturvårdsverkets avfallsentreprenörer kan hjälpa verksamhetsutövare att uppfylla avfallsförordningens anteckningsskyldighet. HSB **hoppas** att avfallsentreprenörerna kommer att fortsätta att förenkla för verksamhetsutövare att fullgöra sina skyldigheter, men **konstaterar** samtidigt att om så inte sker kommer administrationen för mindre företag öka.